

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletého T. C., nar. X. a maloletého L. C., nar. X., zastúpených kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny B., V., deti rodičov, matky E. C., bývajúcej v B., zastúpenej JUDr. I. P., advokátom AK so sídlom v B., a otca L. C., bývajúceho v B., o nariadenie predbežného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp.zn.17 P 363/2008, o dovolaní matky detí proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava V zo 7. januára 2009 č.k. 17 P 363/2008-8 a uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo 17. februára 2009 sp.zn. 11 CoP 44/09, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a** .

Účastníkom nepriznáva náhradu trov konania.

O d ô v o d n e n i e

Návrhom z 3. decembra 2008, doručeným súdu 4. decembra 2008, podaným v konaní o rozvod manželstva, sa matka maloletých detí účastníkov domáhala nariadenia predbežného opatrenia, ktorým sa 1/ zamestnávateľovi otca detí uloží povinnosť poukazovať z jeho výplaty k rukám matky detí 6 000,- Sk na výživu detí, a to na maloletého T. 3 500,- Sk a maloletého L. 2 500,- Sk, a to až do právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku v právnej veci o rozvod manželstva rodičov detí, 2/ otcovi detí uloží povinnosť do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej nenakladať s finančnými prostriedkami získanými pôžičkou od spoločnosti Q. s.r.o., najmä neuzatvárať bez jej súhlasu ďalšie zmluvy o pôžičkách alebo záväzky v prospech tretích osôb a 3/ otcovi detí uložiť povinnosť zdržať sa akéhokoľvek násillia voči matke detí.

Okresný súd Bratislava V uznesením z 8. decembra 2008 č.k. 7 C 222/2008-29 vylúčil návrh na nariadenie predbežného opatrenia v časti o výživné na samostatné konanie.

Okresný súd Bratislava V (súd prvého stupňa) uznesením zo 7. januára 2009 č.k. 17 P 363/2008-8 návrh matky maloletých zamietol a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu.

Na odvolanie matky detí Krajský súd v Bratislave (odvolací súd) uznesením zo 17. februára 2009 sp.zn. 11 CoP 44/09 potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa a o trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu.

Proti uvedeným rozhodnutiam súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu podala matka detí dovolanie. Prípustnosť mimoriadneho opravného prostriedku vyvodzuje matka detí z ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. „ako aj ust. § 239 ods. 3 O.s.p.“. Navrhla napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Odňatie možnosti konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. vidí dovolateľka v tom, že súd prvého stupňa o podanom návrhu nekonal na pojednávaní a o priebehu konania nevyhotovil ani zápisnicu. Odvolací súd tým, že potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa „správoplatnil nespravodlivé a jednostranné rozhodnutie tohto súdu.“

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) riadne zastúpená (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiam súdov, proti ktorým je tento opravný prostriedok prípustný. Na tomto mieste považuje dovolací súd za potrebné pripomenúť dovolateľke, ktorá dovolaním výslovne napáda aj uznesenie súdu prvého stupňa, že podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. účastník konania môže dovolaním napadnúť iba právoplatné rozhodnutia *odvolacieho* súdu. Odvolacím súdom je krajský súd, ak rozhoduje o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu (§ 10 ods. 1 O.s.p.) a Najvyšší súd Slovenskej republiky, ak rozhoduje o odvolaní proti rozhodnutiu krajského súdu ako súdu prvého stupňa (§ 10 ods. 2 O.s.p.). Rozhodnutie súdu prvého stupňa nie je spôsobilým predmetom dovolania; nemožno ho týmto mimoriadnym opravným prostriedkom napádať, a to ani vtedy, ak by konanie okresného súdu malo procesné vady vymenované v ustanoveniach § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. [pravda, vyššie uvedené nevyklučuje, aby dovolací súd zrušil aj rozhodnutie súdu prvého stupňa v prípade, ak má vady, pre ktoré zrušuje rozhodnutie

odvolacieho súdu (§ 243b ods. 3 O.s.p.)].

Ako už bolo vyššie uvedené, dovolaním možno napadnúť len právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovolanie v danom prípade smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu. Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu je prípustné, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (viď § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska; dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (§ 239 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie je tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (viď § 239 ods. 2 O.s.p.). V § 239 ods. 3 O.s.p. sú uvedené uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým dovolanie nie je procesne prípustné, i keď prípadne vykazujú znaky uznesení uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Ustanovenie § 239 ods. 3 O.s.p. takto spod úpravy danej § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. vyníma určité uznesenia (mediiným uznesenie odvolacieho súdu o predbežnom opatrení), proti ktorým v dôsledku toho dovolanie podľa tohto ustanovenia nie je prípustné. Dovolanie matky maloletých detí, ktoré smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu o predbežnom opatrení, je preto podľa § 239 ods. 3 O.s.p. neprípustné. Jej dovolanie by v dôsledku toho mohlo byť procesne prípustné len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných vád, ktoré sú uvedené v § 237 O.s.p.

So zreteľom na obsah dovolania a tiež zákonnú povinnosť odvolacieho súdu (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných vád zakladajúcich zmätočnosť, neobmedzil sa odvolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj

uzneseníu) odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 239 O.s.p. vylúčené.

Dovolaateľka v danej veci nenamieta vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. a procesné vady tejto povahy nevyšli najavo ani v dovolacom konaní.

Odporkyňa v dovolaní uviedla, že postupom odvolacieho súdu jej v konaní bola odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva. Dovolací súd z obsahu spisu nezistil, že by konanie pred súdmi nižších stupňov bolo postihnuté procesnou vadou znemožňujúcou dovolateľke realizáciu jej procesných práv.

Podľa ustanovenia § 74 ods. 1 O.s.p. platí, že súd môže pred začatím konania nariadiť predbežné opatrenie, ak je potrebné, aby dočasne boli upravené pomery účastníkov alebo ak je obava, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený. Súd môže vydať rozhodnutie o predbežnom opatrení aj bez výsluchu účastníkov (§ 75 ods. 7 O.s.p.). Rovnako platí, že k rozhodnutiu o predbežnom opatrení musí súd pristúpiť bezodkladne - najneskôr do 30 dní; v prípadoch uvedených v ustanovení § 76 ods. 1 písm. b/ a g/ tak musí urobiť do siedmych dní a v prípadoch uvedených v ustanovení § 75a O.s.p. tak musí urobiť do 24 hodín. Z uvedeného vyplýva, že pri prijímaní takéhoto opatrenia, ktoré je opatrením dočasným

a predbežným, prevláda požiadavka rýchlosti konania nad úplným preukázaním uplatneného nároku. Aj v konaní o predbežnom opatrení musí súd hodnotiť vykonané dôkazy, pritom (pri súčasnom preukázaní potreby dočasnej úpravy pomerov účastníkov) rozhodné skutočnosti (predovšetkým nárok sám) nemusia byť spoľahlivo preukázané. K nariadeniu predbežného opatrenia stačí, ak sú tvrdené skutočnosti aspoň osvedčené, t.j. ak sa javia aspoň pravdepodobnými. Procesnú zodpovednosť v uvedenom smere nesie navrhovateľ predbežného opatrenia. Zákon preto nepredpokladá, že súd bude pri rozhodovaní o predbežnom opatrení vykonávať dokazovanie a naopak - vo vedomí, že výsluchom účastníka konania, proti ktorému návrh na nariadenie predbežného opatrenia smeruje, by mohol byť zmarený účel uvedeného opatrenia - v ustanovení § 75 ods. 7 O.s.p. výslovne formuloval zásadu, že účastníci nemusia byť (ani) vypočutí. Pri samotnom osvedčovaní nároku (typicky na základe predložených listín) potom nie je treba dôsledne dodržiavať tie formálne požiadavky, ktoré zákon ukladá pri dokazovaní, vrátane požiadavky, aby sa druhá strana sporu mohla pred rozhodnutím o predbežnom opatrení k obsahu listín, z ktorých bude súd robiť záver o tom, či sú splnené predpoklady pre nariadenie predbežného opatrenia, vyjadriť. Z citovanej dikcie zákona (§ 75 ods. 7 O.s.p.), že účastníci nemusia byť vypočutí treba vyvodiť, že súd pri nariadení predbežného opatrenia zásadne nenariaduje pojednávanie, na rozdiel od prejednávania veci samej. Citované ustanovenie je práve výnimkou zo zásady ustanovenej v § 18 a § 115 O.s.p. Preto, keď súd prvého stupňa a odvolací súd rozhodli bez toho, aby na prejednanie tejto veci nariadili pojednávanie, neodňali tým účastníkovi možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p.

Z obsahu dovolania matky maloletých detí vyplýva, že v ňom obsiahnuté výhrady (nevykonanie riadneho pojednávania a nevyhotovenie zápisnice o pojednávaní) sa týkajú konania vedeného pod sp.zn. 7 C 222/2008 o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k maloletým deťom, z ktorého ale uznesením z 8. decembra 2008 č.k. 7 C 222/2008-29 bol návrh na nariadenie predbežného opatrenia v časti týkajúcej sa výživného vylúčený na samostatné konanie, ktoré sa viedlo pod sp.zn. 17 P 363/2008. Na základe dovolania matky maloletých detí, ktorá výslovne napáda uznesenie Okresného súdu Bratislava V zo 7. januára 2009 č.k. 17 P 363/2008-8 a uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo 17. februára 2009 sp.zn. 11 CoP 44/09, mohli byť predmetom prieskumu dovolacím súdom iba rozhodnutia vydané v konaní o nariadenie predbežného opatrenia, pre ktoré konanie ale platia zásady uvedené vyššie, ktoré sú odlišné od zásad konania o rozvode manželstva (ktoré, keďže sa ho dovolanie nedotýka, nebolo predmetom prieskumu dovolacieho súdu).

Keďže v danom prípade dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je podľa § 239 O.s.p. prípustné a vady uvedené v § 237 O.s.p. neboli zistené, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie matky maloletých detí ako neprípustné podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol. S poukazom na právnu úpravu dovolacieho konania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

O náhrade trov dovolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p., podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak konanie mohlo sa začať i bez návrhu.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 7. apríla 2009

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Nina Dúbravčíková